

Підвищення кваліфікації сучасного викладача: мета, способи та практична користь

Карпюк О.П.

Нормативне забезпечення

✓ ЗАКони УКРАЇНИ:

**«Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту»,
«Про наукову і науково-технічну діяльність» (ст. 34),
«Про фахову передвищу освіту» від 06.07.2019 № 2745-VIII**

✓ ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

**Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і
науково-педагогічних працівників
від 21 серпня 2019 р. № 800**

✓ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА
АКАДЕМІЧНУ МОБІЛЬНІСТЬ, затвердженим постановою КМУ
від 12.09.2015 р. № 579

✓ ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО АТЕСТАЦІЮ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ

Мета підвищення кваліфікації:

професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти.

Підвищення кваліфікації передбачає:

- ✓ Система внутрішнього забезпечення якості освіти закладів освіти;
- ✓ Атестація викладача;
- ✓ Педагогічне навантаження, контракт.

Види підвищення кваліфікації

- ✓ навчатися за програмами підвищення кваліфікації;
- ✓ проходити стажування;
- ✓ брати участь у тренінгах, семінарах, вебінарах, майстер-класах, онлайн-конференціях, практикумах тощо;
- ✓ займатись окремими видами педагогічної діяльності (брати участь у програмах академічної мобільності, здійснювати наукове стажування, займатися самоосвітою, здобувати науковий ступінь чи вищу освіту).
(п.26 Порядку підвищення кваліфікації)

Форми підвищення кваліфікації

- ✓ інституційна (очну (денну, вечірню), заочна, дистанційна, мережева);
- ✓ дуальна;
- ✓ на робочому місці;
- ✓ на виробництві тощо.

Завдання підвищення кваліфікації

- ✓ удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань з урахуванням вимог відповідного професійного стандарту (у разі його наявності);
- ✓ набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади;
- ✓ формування та розвитку цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо.

Оновні напрями підвищення

- ✓ **розвиток професійних компетентностей** (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);
- ✓ **формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей** вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”;
- ✓ **психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки;**
- ✓ **створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами;**
- ✓ **використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку;**

- ✓ **мовленнєва компетентність;**
- ✓ **формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями (для працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти);**
- ✓ **розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їх заступників) тощо.**

Тривалість підвищення кваліфікації

- ✓ **Загальний обсяг підвищення кваліфікації педагогічного або науково-педагогічного працівника закладу загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти не може бути менше, ніж 150 годин на 5 років.**
- ✓ **Обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників установлюється в годинах та/або кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС), (один кредит ЄКТС становить 30 годин) за накопичувальною системою.**
- ✓ **Підвищення кваліфікації педагогічними і науково-педагогічними працівниками здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації закладу освіти на певний рік, що формується, затверджується і виконується відповідно до цього Порядку.**

Порядок підвищення кваліфікації:

- ✓ **Педагогічні та науково-педагогічні працівники з урахуванням результатів самооцінки компетентностей і професійних потреб, змісту власної викладацької діяльності та/або посадових обов'язків самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації;**
- ✓ **Керівник, заступники керівника, керівник філії, відділення, циклової, методичної комісії закладу дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, які вперше призначені на відповідну посаду, проходять підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади протягом двох перших років роботи.**
- ✓ **У разі викладання декількох навчальних предметів (дисциплін) педагогічні та науково-педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжквартальний період в межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством.**

Протягом 15 днів з дня отримання інформації кожен працівник подає керівникові пропозицію до плану підвищення кваліфікації, що розглядається педагогічною радою.

Суб'єкти підвищення кваліфікації:

- ✓ Заклад освіти (його структурний підрозділ)
- ✓ Наукова установа
- ✓ Інша юридична чи фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам
- ✓ Стажування може здійснюватись в закладах освіти, установах, організаціях та на підприємствах (договір, супервізор)
- ✓ Участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах ...

Наприклад:

- Національного університету біоресурсів і природокористування України
- Рівненський обласний інститут підвищення післядипломної освіти
- Національний університет біотехнологій і природокористування України
- Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» (м. Київ , вул. Смілянська, 11 (nmc.vfpo@ukr.net)).
- СЕО – Центр електронної освіти (osvitatk.com.ua/).
- На урок (naurok.com.ua)
- Освіторія (osvitoria.media)

Суб'єкт підвищення кваліфікації оприлюднює програму підвищення кваліфікацію **на своєму веб-сайті, офіційному веб-сайті МОН, на Національній освітній електронній платформі** із зазначенням строків (графіка) виконання такої програми.

Визнання результатів кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників

- ✓ **Результати на підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження.**
- ✓ **Результати підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням педагогічної (вченої) ради відповідного закладу освіти.**
- ✓ **Педагогічний або науково-педагогічний працівник протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації подає до педагогічної (вченої) ради закладу освіти клопотання про визнання результатів підвищення кваліфікації та документ про проходження підвищення кваліфікації.**

- ✓ У разі підвищення кваліфікації шляхом **інформальної освіти** (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації **подається звіт про результати підвищення кваліфікації** або творча робота, **персональне розроблення електронного освітнього ресурсу**, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та **оприлюднені на веб-сайті закладу освіти та/або в електронному портфоліо педагогічного або науково-педагогічного працівника** (у разі наявності). Форму звіту визначає відповідний заклад освіти (**не більше 30 год.**).
- ✓ **Окремі види діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників** (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, вищої освіти, а також участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо), що провадилася поза межами плану підвищення кваліфікації закладу освіти, можуть бути визнані як підвищення кваліфікації відповідно до цього Порядку (**не більше 30 год.**)
- ✓ Процедура зарахування окремих видів діяльності, їх результатів та обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти визначаються педагогічними (вченими) радами відповідних закладів освіти.

- ✓ Обсяг підвищення кваліфікації шляхом участі педагогічного або науково-педагогічного працівника у програмі академічної мобільності зараховується в межах визнаних результатів навчання **не більше ніж 30 годин** або один кредит ЄКТС на рік
- ✓ Один тиждень наукового стажування науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти зараховується як підвищення кваліфікації **в обсязі 30 годин** або одного кредиту ЄКТС
- ✓ Результати інформальної освіти (самоосвіти) педагогічних або науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене, почесне чи педагогічне звання, можуть бути визнані педагогічними (вченими) радами відповідних закладів як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників. **не більше 30 годин** або одного кредиту ЄКТС на рік
- ✓ Здобуття першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівня вищої освіти, третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня або наукового рівня вищої освіти вперше або за іншою спеціальністю у межах професійної діяльності або галузі. знань визнається як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників
- ✓ Підвищення кваліфікації шляхом участі у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо, яке здійснюється поза межами річного плану, потребує визнання педагогічної (вченою) радою закладу **в обсязі 30 годин** або одного кредиту ЄКТС

Фінансування підвищення кваліфікації

- ✓ **Джерелами фінансування** підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є **кошти державного, місцевих бюджетів, кошти фізичних та/або юридичних осіб, інші власні надходження закладу освіти та/або його засновника, інші джерела, не заборонені іншими власні надходження закладу освіти та/або його засновника, інші джерела, не заборонені законодавством.**
- ✓ **Самостійне фінансування** підвищення кваліфікації здійснюється:
  - педагогічними і науково-педагогічними працівниками закладів освіти, які працюють у таких закладах за основним місцем роботи і **проходять підвищення кваліфікації поза межами плану** підвищення кваліфікації закладу освіти;
  - іншими особами, які **працюють** у закладах освіти на посадах педагогічних або науково-педагогічних працівників за **суміщенням або сумісництвом.**
- ✓ **На час підвищення кваліфікації** педагогічним або науково-педагогічним працівником відповідно до затвердженого плану з відривом від виробництва (освітнього процесу) в обсязі, визначеному законодавством, за педагогічним або науково-педагогічним працівником зберігається місце роботи (посади) із збереженням середньої заробітної плати.

Яка користь від професійного вдосконалення?

Професійний розвиток дає вчителю чимало бонусів, зокрема:

- Здобуття якісного педагогічного досвіду та розвиток професійних компетентностей.
- Переосмислення навчального процесу як органічної складової життя людини.
- Ознайомлення з педагогічними інноваціями та змінами у вітчизняному законодавстві.
- Формування навичок роботи з різними джерелами інформації та медіаграмотності.
- Усвідомлення необхідності реформування вітчизняної педагогічної системи як частини глобального освітнього процесу.
- Визначення постійного саморозвитку невід'ємною частиною вчителювання.
- Виявлення застарілих моделей роботи педагога та пошук ефективних альтернатив для них.
- Усвідомлення педагогами сильних і слабких сторін власної моделі викладання.

